

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця

МЕДИЦИНА ТА ФАРМАЦІЯ: ОСВІТНІ ДИСКУРСИ

Випуск 3

Видавничий дім
«Гельветика»
2024

Головний редактор:

Стучинська Наталія Василівна, доктор педагогічних наук, кандидат фізико-математичних наук, професор, завідувачка кафедри медичної і біологічної фізики та інформатики, Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, Україна.

Члени редакційної колегії:

Алєкперова Наталія Валеріївна, кандидат фармацевтичних наук, доцент, доцент кафедри організації та економіки фармації, Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, Україна;

Власенко Олег Миколайович, доктор медичних наук, професор, проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи, Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, Україна;

Гринзовський Анатолій Михайлович, доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри медицини надзвичайних ситуацій та тактичної медицини, Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, Україна;

Земсков Сергій Володимирович, доктор медичних наук, професор, проректор з наукової роботи та інновацій, Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, Україна;

Іншакова Ганна Вадимівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри громадського здоров'я, Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, Україна;

Козак Наталія Дмитрівна, доктор медичних наук, професор, декан факультету підготовки лікарів для Збройних Сил України, Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, Україна;

Кульбашна Ярослава Аркадіївна, доктор педагогічних наук, кандидат медичних наук, професор, професор кафедри хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії, Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, Україна;

Кучеренко Інна Іванівна, доктор філософії, доцент, заступник начальника навчально-методичного відділу, доцент кафедри медичної і біологічної фізики та інформатики, Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, Україна;

Кучин Юрій Леонідович, доктор медичних наук, професор, ректор, Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, Україна;

Литвиненко Ніна Павлівна, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри мовної підготовки, Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, Україна;

Микитенко Павло Васильович, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри медичної і біологічної фізики та інформатики, Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, Україна;

Науменко Олександр Миколайович, доктор медичних наук, професор, перший проректор з науково-педагогічної роботи та післядипломної освіти, Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, Україна;

Ніженковська Ірина Володимирівна, доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри хімії ліків та лікарської токсикології, Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, Україна;

Паливода Роман Станіславович, кандидат медичних наук, доцент, учений секретар університету, Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, Україна;

Полова Жанна Миколаївна, доктор фармацевтичних наук, професор, завідувач кафедри аптечної та промислової технології ліків, Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, Україна;

Рева Тетяна Дмитрівна, доктор педагогічних наук, професор, декан фармацевтичного факультету, Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, Україна;

Сліпухіна Ірина Андріївна, доктор педагогічних наук, професор, головний науковий співробітник відділу створення навчально-тематичних систем знань Національного центру «Мала академія наук України», Україна;

Яцек Смерека (Jacek Smereka), MD, PhD, докторант, стоматолог-хірург, професор, Вроцлавський медичний університет, Польща.

Журнал ухвалено до друку Вченою радою Національного медичного університету імені О.О. Богомольця
(протокол № 2 від 03.10.2024 р.)

Науковий журнал «Медицина та фармація: освітні дискурси» зареєстровано Національною радою України
з питань телебачення і радіомовлення (Рішення № 1039 від 16.10.2023 р. Ідентифікатор медіа: R30-01565)

Мови розповсюдження: українська, англійська.

Офіційний сайт видання: <https://journals.nmuofficial.kyiv.ua/index.php/eddiscourses>

Статті у виданні перевірені на наявність плагіату за допомогою програмного забезпечення StrikePlagiarism.com
від польської компанії Plagiat.pl.

УДК 378.091.016:811.124'06'276.6:61

DOI <https://doi.org/10.32782/eddiscourses/2024-3-11>

МІЖДИСЦИПЛІНАРНА ІНТЕГРАЦІЯ ЯК АСПЕКТ ФОРМУВАННЯ ЛІНГВІСТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ

Некрашевич Тетяна Василівна,

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри латинської мови та медичної термінології,
Харківський національний медичний університет
ORCID: 0000-0003-2506-111X

Сипало Анна Олегівна,

кандидат медичних наук, доцент кафедри внутрішньої медицини № 2,
клінічної імунології та алергології імені Л.Т. Малої,
Харківський національний медичний університет
ORCID: 0000-0002-9813-5944

Лавріненко Артем Сергійович,

кандидат медичних наук, доцент кафедри хірургії № 1,
Харківський національний медичний університет
ORCID: 0000-002-9160-3725

Краснікова Лариса Володимирівна,

асистент кафедри мікробіології, вірусології та імунології імені професора Д.П. Гриньова,
Харківський національний медичний університет
ORCID: 0000-0001-6675-4495

Колісник Марина Ігорівна,

викладач кафедри латинської мови та медичної термінології,
Харківський національний медичний університет
ORCID: 0009-0002-0443-8619

У статті досліджено процес формування лінгвістичної професійної компетентності здобувачів вищої медичної освіти. Розглянуто застосування інформаційних та дидактичних інструментів у сучасному освітньому процесі. Відзначено значущість застосування міждисциплінарних зв'язків для підготовки майбутніх лікарів на перших та старших курсах на прикладі навчання у Харківському національному медичному університеті.

З'ясовано, що використання інтерактивних інформаційних технологій і засобів соціальних комунікацій підвищує мотивацію студентів і сприяє формуванню високого рівня лінгвістичної компетентності. Поєднання теоретичної бази гуманітарних дисциплін та практичних навичок, отриманих на клінічних кафедрах, формує професійну лінгвістичну компетентність майбутніх лікарів. Теоретичні знання, здобуті під час вивчення дисципліни «Латинська мова та медична термінологія», вдосконалюються та впроваджуються на практиці, що створює логічну структуру формування лінгвістичної компетентності, важливої для подальшої професійної діяльності медичного працівника.

Проаналізовано вплив сучасних підходів до навчання із застосуванням цифрових навчальних ресурсів. Узагальнено ефективні інструменти реалізації компетентнісного підходу з використанням інформаційних та цифрових засобів, які можуть бути застосовані в офлайновому та дистанційному навчанні. Відзначено ефективність лінгводидактичних методів у професійній підготовці, що підвищує результативність навчального процесу.

Доведено, що латинська мова та медична термінологія є одними з елементів міждисциплінарної інтеграції, що виступає провідним аспектом формування лінгвістичної компетентності здобувачів вищої медичної освіти.

Окреслено перспективи подальших досліджень, зокрема у вдосконаленні методів реалізації міждисциплінарного підходу у навчанні, дослідженні суміжних фахових дисциплін та їх практичного зв'язку під час клінічної підготовки майбутніх лікарів, вдосконалення методів компетентнісного підходу.

Ключові слова: лінгвістична компетентність, інтерактивні інструменти, фахова медична підготовка, міждисциплінарні зв'язки, компетентнісний підхід.

Nekrashevych Tetiana, Sypalo Anna, Lavrinenko Artem, Krasnikova Larysa, Kolisnyk Maryna. Interdisciplinary integration as an aspect of forming linguistic competence in higher medical education students

The article investigates the process of developing linguistic professional competence among higher medical education students. It examines the application of informational and clinical tools in the modern educational process. The importance of considering interdisciplinary connections in the training of future doctors during both early and advanced courses is highlighted, using the example of studies at Kharkiv National Medical University.

It has been found that the use of interactive information technologies and social communication tools enhances student motivation and contributes to the formation of a high level of linguistic competence. The combination of the theoretical foundation of humanities disciplines and practical skills acquired in clinical departments shapes the professional linguistic competence of future doctors. Theoretical knowledge gained during the study of the Latin language and medical terminology is refined and applied in practice, creating a logical structure for the formation of linguistic competence, which is crucial for the future professional activities of healthcare professionals.

The article analyzes the impact of modern approaches to education through the use of digital learning resources. Effective tools for implementing a competence-based approach using informational and digital means, applicable in both offline and distance learning, are summarized. The effectiveness of linguodidactic methods in professional training, which enhances the efficiency of the educational process, is noted.

It is proven that the Latin language and medical terminology are integral element of interdisciplinary integration, serving as a key aspect in the formation of linguistic competence among higher medical education students.

The article outlines prospects for further research, particularly in improving methods for implementing interdisciplinary approaches in education, exploring related professional disciplines and their practical connections during the clinical training of future doctors, and enhancing competence-based methods.

Key words: linguistic competence, interactive tools, professional medical training, interdisciplinary connections, competence-based approach.

Постановка проблеми та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями.

Сучасні глобалізаційні процеси в соціумі, геополітична ситуація, реорганізація системи освіти зумовлюють пошук нових підходів та методів до підготовки майбутніх фахівців, зокрема, медичної сфери. Підвищення рівня конкурентоспроможності кожного суб'єкта на ринку праці впливає на формування провідних компетентностей фахівця, якісної професійної підготовки, вміння користуватися здобутими знаннями та сформованими навичками у подальшій діяльності. Тому забезпечення якісного рівня кваліфікаційної освіти у сфері медицини потребує не тільки використання традиційних методик у навчанні, але й імплементації в навчальний процес нових освітніх інструментів, підходів до реалізації компетентістного підходу та міждисциплінарних зв'язків. Саме застосування останніх і стає одним з провідних ефективних методів у підготовці майбутніх лікарів. Адже комплексний підхід до вивчення навчальних дисциплін як гуманітарного, так і суто клінічного профілів, їх кореляція здатні сформувані цілісну особистість майбутнього лікаря з високим рівнем фахової підготовки, що, безумовно, в подальшій професійній діяльності забезпечить ефективність не тільки реалізації в робочому процесі, але й становлення лікаря як професіонала своєї справи.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. До питання вивчення міждисциплінарних зв'язків зверталися Н.М. Іленко, О.Н. Бойченко [4] та інші науковці. Проблематику специфіки міждис-

циплінарної інтеграції розглядали С.Ю. Чечотіна [14], Т.М. Мошель [7] та інші вчені. Зокрема, реалізацію міждисциплінарного підходу у реалізації основних принципів навчання розглянула Ю.Ю. Олізько [9]. Важливо зауважити, що саме дослідниця Ю.Ю. Олізько проаналізувала на компаративному підході використання міждисциплінарного підходу у досвіді зарубіжних країн та українського закладу вищої освіти [9]. Такий опис показує перш за все розвиток української науки та освіти, їхню здатність до модернізації та вдосконалення. Квестії щодо формування лінгвістичної компетентності майбутніх лікарів висвітлені у працях вітчизняних дослідників, таких як Т.В. Некрашевич [8], В.С. Кушнір [6], К.С. Орду [10]. Питання формування професійної компетентності студентів під час навчання у медичному закладі вищої освіти висвітлювали З.Б. Попович, Г.А. Гірна, О.М. Репецька, В.В. Голотюк, О.В. Базалицька [11] та інші дослідники.

У сучасних реаліях, а саме використання інформаційних інтерактивних технологій, електронних дидактичних ресурсів у офлайн-процесі, а частіше дистанційної освіти, постає необхідність застосування вмінь та навичок цифрової компетентності. Питання цифрової компетентності як професійно значущої у підготовці майбутніх лікарів досліджували Г.Р. Генсерук [2], В.І. Ковальчук, С.Р. Федотенко [5], Т.Б. Прийдак, Л.В. Яловега, О.В. Лега, Т.Г. Мисник, С.П. Зоря [12], О.В. Сухомлин [13] та інші вчені.

Науковець В.С. Кушнір зазначає, що професійно орієнтована лінгвістична компетентність майбутніх медиків являє собою інтегральну характеристику особистості майбутніх фахівців у медичній сфері, що включає сукупність лінгвістичних знань, умінь, навичок, ціннісних орієнтацій, мотивів та емоційно-вольових процесів професійно-особистісної комунікації, спрямованих на якісне виконання завдань у подальшій діяльності за фахом [6, с. 72–73]. Науковець Т.В. Некрашевич стверджує, що провідними аспектами формування лінгвістичної компетентності є «знання системи мови (фонетичні, лексичні, граматичні, орфографічні, стилістичні норми), мотиваційна складова частина удосконалення лінгвістичних знань, умінь та навичок, оперування лінгвістичними знаннями в професійній діяльності, навички професійної комунікації» [8, с. 304].

В Енциклопедії сучасної України знаходимо визначення інтеграції: «(від лат. *integratio* – «поповнення», «відновлення») – об'єднання будь-яких елементів в одне ціле, а також поєднання та координація дій різних частин цілісної системи; процес взаємозближення і взаємодії окремих структур» [3]. Науковець Н.М. Іленко зазначає, що міждисциплінарний підхід має позитивні характеристики в реалізації. Так, завдяки використанню його в навчанні посилюється мотивація здобувачів освіти до опанування дисциплін, відбуваються осмислення та аналіз навчального матеріалу, засвоєного протягом усього навчання, а головне – формується розуміння практичного застосування знань. Окрім цього, відбуваються розширення світогляду, розвиток самостійності та творчих здібностей студентів; інтеграція отриманих знань, навичок і вмінь у єдине ціле та сприйняття набутих знань як нерозривної єдності [4].

Дослідник Т.М. Мошель характеризує міждисциплінарну інтеграцію через призму формування клінічного мислення майбутніх лікарів стоматологічного профілю. Науковець стверджує, що «міждисциплінарна інтеграція, що включає матеріали дослідження за кількома предметами, створює умови для різнобічного розгляду досліджуваної проблеми, демонструє зв'язок між дисциплінами, сприяє розвитку інтелектуальних, розумових, комунікативних здібностей студентів, розширює їхні освітні можливості, дозволяючи застосовувати знання в нових умовах, що сприяє розвитку клінічного професійного мислення» [7, с. 182].

Дослідниця Ю.Ю. Олізько, аналізуючи міждисциплінарний підхід, звертає увагу на реаліза-

цію дидактичних принципів навчання, таких як міжпредметна координація, систематичність та послідовність викладеного матеріалу, науковість, наочність, професійна спрямованість, свідомість та виховне навчання [9]. Науковиця зазначає, що така реалізація дидактичного підґрунтя у використанні міждисциплінарного підходу забезпечує «оновлення змісту навчання, збагачення суміжними темами та комунікативними ситуаціями» [9, с. 161].

Науковці С.С. Благун, Н.В. Стучинська, Н.О. Литвиненко, І.А. Хміль, Т.С. Сергієнко [15] розглянули формування комунікативної компетентності майбутніх фахівців охорони здоров'я під час підготовки на кафедрі фармацевтичного спрямування у НМУ імені О.О. Богомольця в контексті трансформації фармацевтичного ринку. Такий підхід дозволив науковцям дійти висновку, що забезпечення виконання високих вимог, які продиктовані змінами фармацевтичного ринку, значною мірою залежить від ефективності сучасних технологій в керуванні формуванням комунікативної компетентності майбутніх спеціалістів охорони здоров'я. Безумовно, дослідження зачіпає аспекти формування лінгвістичної компетентності через призму широкого спектру міждисциплінарних зв'язків [15].

Варто також звернути увагу на працю дослідників С.С. Благун, Н.В. Стучинської, С.А. Духоти [1] щодо міждисциплінарного підходу до вивчення анатоμο-гістологічної термінології майбутніми лікарями. Науковці зазначають, що «міждисциплінарний підхід до вивчення дисципліни полягає у створенні ланцюжків, які неформально об'єднують різні науки, коли знання з дисципліни попереднього вивчення (забезпечувальної дисципліни) є важливими для опанування нової дисципліни, що впливатиме на розуміння та засвоєння наступної» [1, с. 109]. Дослідники вказують на важливість міждисциплінарних зв'язків під час вивчення анатоμο-гістологічної термінології у межах таких дисциплін, як ««Медична термінологія з основами латинської мови», «Анатомія людини», «Гістологія, цитологія та ембріологія», «Медична біологія», «Українська мова» [1, с. 110].

Мета статті полягає в тому, щоб дослідити поняття «міждисциплінарна інтеграція» та охарактеризувати важливість її впливу на формування лінгвістичної компетентності здобувачів вищої медичної освіти, подальшу їхню професійну діяльність та становлення як провідних фахівців.

Виклад матеріалу та основні результати. Загальновідомо, що базисом професійної мови

лікарів є латинська мова та медична термінологія. Основа лексики фахівців медичного профілю формується або використовується у сталому вигляді шляхом залучення лексичних структур та частин, якими виступають латинські та грецькі терміни. Усталена традиція професійної мови лікаря забезпечує розуміння та нерозривний зв'язок між поколіннями та етапами розвитку медичної науки загалом.

Вивчення латинської мови та медичної термінології у закладах вищої медичної освіти за навчальними планами здійснюється на початковому етапі підготовки майбутніх фахівців – зазвичай це перший та другий роки навчання. Такий підхід до опанування медичної термінології не просто входить в дидактичну систему як провідна дисципліна теоретичної підготовки, наприклад на рівні вивчення анатомії чи гістології, іноземних мов та інших суміжних дисциплін, але й слугує лейтмотивним структурним елементом для навчальних дисциплін на клінічних кафедрах на старших курсах. Розуміння медичних термінів, опанування основ професійної лексики майбутніми лікарями на молодших курсах забезпечують у подальшому успішність набуття практичних навичок, які є основою професійного становлення майбутнього лікаря; створюють базис для роботи з медичною документацією; допомагають реалізуватись у науковій діяльності.

З огляду на реалізацію міждисциплінарної інтеграції під час здобуття вищої медичної освіти у Харківському національному медичному університеті (ХНМУ) можна охарактеризувати цей процес як логічно структуровану систему організації освітнього процесу, орієнтовану на засвоєння як теоретичних знань, так і практичних умінь та навичок. Провідною дисципліною у формуванні професійної лінгвістичної компетентності майбутніх лікарів є навчальна дисципліна «Латинська мова та медична термінологія». Цей курс поділений на три розділи: анатомо-гістологічна термінологія, клінічна та фармацевтична термінологія. Після засвоєння навчального матеріалу на 1 та 2 курсах на старших курсах студенти опановують практичні навички на клінічних кафедрах, наприклад кафедрах внутрішньої медицини (терапевтичний профіль), імунології, мікробіології, хірургії. Безумовно, відсоток використання саме клінічної термінології на старших курсах буде значно вищим, ніж інших розділів курсу латинської мови, що пов'язано з професійним спрямуванням в подальшій практичній діяльності. Використання професійної лексики викладачами клінічних кафедр на заняттях закріплює

основи латинської мови та медичної термінології, здобуті на молодших курсах, оскільки назви оперативних втручань, більшої частини захворювань, спричинених бактеріями та вірусами, патологічних станів та процесів мають етимологічне походження та морфологічний склад саме латинської медичної терміносистеми. Наприклад, лапароскопія, торакотомія, кардіорафія, лістеріоз, менінгіт, артроз, інфаркт.

Достатньо важливим аспектом в міждисциплінарній інтеграції є можливість вільного вибору здобувачами вищої освіти певних компонентів освітньо-професійних програм. Вибіркова навчальна дисципліна «Рецептура: історія, граматики та особливості виписування лікарських форм», яка викладається на 2 курсі, введена в освітній процес як підготовчий етап до навчання на старших курсах, зокрема, на кафедрах клінічного спрямування та тих, де більше акцентовано увагу на формуванні практичних навичок майбутніх лікарів. Наприклад, виписування медичних рецептів із вказівкою назв лікарських засобів, ведення медичної документації у майбутній професійній діяльності.

Отже, вивчення латинської мови та медичної термінології є одним з елементів міждисциплінарної інтеграції і відіграє провідну роль у формуванні лінгвістичної компетентності здобувачів вищої медичної освіти.

У контексті нашого дослідження варто звернути увагу на сучасні тенденції в освіті, а саме розвиток цифрової грамотності, використання інформаційних технологій, електронних ресурсів, навчальних платформ. Так, у ХНМУ успішно реалізується навчання у офлайн- та онлайн-форматах з активним використанням навчальних освітніх платформ та ресурсів, зокрема Moodle, Kahoot, Quizlet, що важливі для ефективної фахової підготовки майбутніх лікарів. Розширення можливостей для наочного, розгорнутого подання теоретичного та практичного навчального матеріалу з використанням зазначених цифрових програм дає змогу студентам бути у безперервному комунікаційному зв'язку з викладачами, удосконалювати свої знання та вміння шляхом самостійної навчальної діяльності у зручний для себе час, практикуючись додатково з розв'язанням ситуаційних клінічних задач, вирішенням кейсів та інших навчальних завдань.

Підтвердженням успішної імплементації та реалізації використання цифрових навчальних технологій під час вивчення, зокрема, латинської мови та медичної термінології у ХНМУ є зворотний зв'язок від слухачів (здобувачів вищої освіти)

освітніх курсів. Регулярний моніторинг рівня успішності та засвоєння навчальних матеріалів, соціологічні опитування, які щорічно проводяться Навчально-науковим інститутом якості освіти ХНМУ щодо оцінювання студентами освітніх компонентів, дають змогу науково-педагогічним працівникам оперативно корегувати та систематизувати навчальні матеріали, покращувати сприйняття та засвоєння навчальної інформації.

Висновки. Поведене дослідження дає змогу дійти висновків, що вивчення дисципліни «Латинська мова та медична термінологія» на засадах міждисциплінарної інтеграції позитивно впливає на формування лінгвістичної професійної компетентності майбутніх лікарів та виступає важливим елементом у реалізації компетентнісного підходу, а також забезпеченні якості фахової підготовки. Вивчення латинської мови та медичної термінології є основою формування лексич-

ного арсеналу здобувачів вищої медичної освіти. Значною мірою міждисциплінарна інтеграція медичної термінології забезпечується логічно структурованою та добре збалансованою системою організації освітнього процесу у ХНМУ.

Використання сучасних цифрових навчальних платформ та програм розширює можливості засвоєння навчальної інформації студентами. Ефективність залучення електронних навчальних ресурсів та програм аналізується Навчально-науковим інститутом якості освіти та оцінюється показниками зворотного зв'язку від здобувачів вищої освіти після опанування освітніх компонентів.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у вдосконаленні методів реалізації міждисциплінарного підходу у навчанні, дослідженні суміжних фахових дисциплін та їх практичного зв'язку під час клінічної підготовки майбутніх лікарів.

Список літератури:

1. Благун С.С., Стучинська Н.В., Духота С.А. Міждисциплінарний підхід до вивчення анатомічної та гістологічної термінології майбутніми лікарями. *Інноваційна педагогіка*. 2023. Вип 61, т. 1. С. 108–112. DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6085/2023/61.1.20>.
2. Генсерук Г.Р. Цифрова компетентність як одна із професійно значущих компетентностей майбутніх учителів. *Open educational e-environment of modern University*. 2019. № 6. С. 8–16.
3. Енциклопедія сучасної України. НАН України, НТШ. Київ: Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2011. URL: <https://esu.com.ua/article-12384>.
4. Іленко Н.М., Бойченко О.Н. Міждисциплінарні зв'язки як фактор вдосконалення вивчення предмету терапевтична стоматологія при підготовці майбутнього лікаря. *Вісник проблем біології і медицини*. 2018. Вип. 4, т. 2 (147). С. 223–225.
5. Ковальчук В.І., Федотенко С.Р. Інноваційні технології навчання – основа модернізації професійної освіти. *Молодий вчений*. 2018. № 12. С. 425–429.
6. Кушнір В.С. Модель професійно орієнтованої лінгвістичної компетентності майбутніх медиків. *Педагогічна освіта: Теорія і практика. Психологія. Педагогіка*. 2015. № 23. С. 71–76.
7. Мошель Т.М. Міждисциплінарна інтеграція у формуванні клінічного мислення майбутніх лікарів-стоматологів. *Реалії, проблеми та перспективи вищої медичної освіти*. 2021. С. 180–182.
8. Некрашевич Т.В. Аспекти формування лінгвістичної компетентності студентів закладів вищої медичної освіти в умовах дистанційного навчання. *Актуальні питання лінгвістики, професійної лінгводидактики, психології і педагогіки вищої школи* : зб. статей V Міжнар. наук.-практ. конф., м. Полтава, 19–20 листопада, 2020 р. Полтава, 2020. С. 301–305.
9. Олізько Ю.Ю. Міждисциплінарний підхід як засіб реалізації основних дидактичних принципів навчання. *Педагогічний дискурс*. 2015. Вип. 18. С. 161–165.
10. Орду К.С. Формування інформаційно-комунікативної компетентності майбутніх сімейних лікарів у професійній підготовці: дис. ... докт. філософії. Одеса. 2021. 318 с.
11. Попович З.Б., Гірна Г.А., Репецька О.М., Голотюк В.В., Базалицька О.В. Формування професійної компетентності здобувачів освіти під час навчання в медичному ЗВО. *Health & Education*. 2024. Вип. 2. С. 238–242.
12. Прийдак Т.Б., Яловега Л.В., Лега О.В., Мисник Т.Г., Зоря С.П. Розвиток цифрової компетентності як умова забезпечення конкурентоспроможності майбутніх економістів. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2019. Т. 73. Вип. 5. С. 28–44.
13. Сухомлин О.В. Цифрова компетентність здобувачів вищої філологічної освіти в умовах сучасних запитів суспільства: ціннісний аспект. *Молодь і ринок*. 2022. № 2. С. 170–176.
14. Чечотіна С.Ю. Актуальність упровадження міждисциплінарної інтеграції при вивченні фармакології. *Український стоматологічний альманах*. 2013. № 4. С. 86–89.
15. Blahun S., Stuchynska N., Lytvynenko N., Khmil I., Serhiienko T., Hladyshev V. The Communicative Competence of Future Healthcare Specialists in the Context of Pharmaceutical Market Transformation. *Arch. Pharm. Pract.* 2022. № 13 (1). P. 74–81. DOI: <https://doi.org/10.51847/geyd1jzGppScopusQ4>.

References:

1. Blahun, S.S., Stuchynska, N.V., Dukhota, S.A. Mizhdystyplinaryni pidkhid do vyvchennia anatomichnoi ta histolohichnoi terminolohii maibutnomyi likariamy [Interdisciplinary approach to the study of anatomical and histological terminology by future doctors]. *Innovatsiina pedahohika*, vyp. 61, t. 1, 2023. P. 108–112.
2. Henseruk, H.R. (2019). Tsyfrova kompetentnist yak odna iz profesiino znachushchykh kompetentnostei maibutnikh uchyteliv [Digital competence as one of the professionally significant competencies of future teachers]. *Open educational e-environment of modern University*, № 6. P. 8–16. [in Ukrainian]
3. Entsyklopediia suchasnoi Ukrainy [Encyclopedia of Modern Ukraine]. (2011). NAN Ukrainy, NTSh. K.: Instytut entsyklopedychnykh doslidzhen NAN Ukrainy. Retrieved from: <https://esu.com.ua/article-12384>. [in Ukrainian]
4. Plenko, N.M., Boichenko, O.N. (2018). Mizhdystyplinaryni zviazky yak faktor vdoskonalennia vyvchennia predmetu terapevtychna stomatolohiia pry pidho tovtisi maibutnoho likaria [Interdisciplinary connections as a factor in improving the study of the subject of therapeutic dentistry in the preparation of the future doctor]. *Visnyk problem biolohii i medytsyny*. № 4, t. 2 (147). P. 223–225. [in Ukrainian]
5. Kovalchuk, V.I., Fedotenko, S.R. (2018). Innovatsiini tekhnolohii navchannia – osnova modernizatsii profesiinoi osvity [Innovative learning technologies are the basis for the modernization of vocational education]. *Molodyi vchenyi*. №1 2. P. 425–429. [in Ukrainian]
6. Kushnir, V.S. (2015). Model profesiino oriietovanoi linhvistychnoi kompetentnosti maibutnikh medykyv [Model of professionally oriented linguistic competence of future physicians]. *Pedahohichna osvita: Teoriia i praktyka. Psykholohiia. Pedahohika*. № 23. Kyiv. Kyivskiy universytet imeni Borysa Hrinchenka. P. 71–76. [in Ukrainian]
7. Moshel, T.M. (2021). Mizhdystyplinaryna intehratsiia u formuvanni klinichnoho myslennia maibutnikh likariv-stomatolohiv [Interdisciplinary integration in shaping the clinical thinking of future dentists]. *Realii, problemy ta perspektyvy vyshchoi medychnoi osvity*. PDMU. P. 180–182. [in Ukrainian]
8. Nekrashevych, T.V. (2020). Aspekty formuvannia linhvistychnoi kompetentnosti studentiv zakladiv vyshchoi medychnoi osvity v umovakh dystantsiinoho navchannia [Aspects of the formation of linguistic competence of students of institutions of higher medical education in the conditions of distance learning]. *Aktualni pytannia linhvistyky, profesiinoi linhvodydaktyky, psykholohii i pedahohiky vyshchoi shkoly*: zb. statei V Mizhnar. nauk.-prakt. konf. Poltava. P. 301–305. [in Ukrainian]
9. Olizko, Yu.Yu. (2015). Mizhdystyplinaryni pidkhid yak zasib realizatsii osnovnykh dydaktychnykh pryntsyviv navchannia [Interdisciplinary approach as a means of implementing the basic didactic principles of learning]. *Pedahohichniy dyskurs*. № 18. P. 161–165. [in Ukrainian]
10. Ordu, K.S. (2021). Formuvannia informatsiino-komunikatyvnoi kompetentnosti maibutnikh simeinykh likariv u profesii-nii pidhotovtsi [Formation of informational and communicative competence of future family doctors in their professions]: dys. ... dokt. filosofii. Odesa. 318 p.
11. Popovych, Z.B., Hirna, H.A., Repetska, O.M., Holotiuk, V.V., Bazalytska, O.V. (2024). Formuvannia profesiinoi kompetentnosti zdobuvachiv osvity pid chas navchannia v medychnomu ZVO [Formation of professional competence of applicants for education during training in medical higher educational institutions]. *Health & Education*. № 2. P. 238–242. [in Ukrainian]
12. Pryidak, T.B., Yaloveha, L.V., Leha, O.V., Mysnyk, T.H., Zoria, S.P. (2019). Rozvytok tsyfrovoy kompetentnosti yak umova zabezpechennia konkurentnospromozhnosti maibutnikh ekonomistiv [Development of digital competence as a condition for ensuring the competitiveness of future economists]. *Informatsiini tekhnolohii i zasoby navchannia*. Tom 73. № 5. P. 28–44. [in Ukrainian]
13. Sukhomlyn, O.V. (2022). Tsyfrova kompetentnist zdobuvachiv vyshchoi filolohichnoi osvity v umovakh suchasnykh zapytiv suspilstva: tsinnisnyi aspekt [Digital competence of applicants for higher philological education in the conditions of modern demands of society: the value aspect]. *Molod i rynek*. № 2. P. 170–176. [in Ukrainian]
14. Chehotina, S.Yu. (2013). Aktualnist uprovadzhennia mizhdystyplinarynoi intehratsii pry vyvchenni farmakolohii [Relevance of implementation of interdisciplinary integration in the study of pharmacology]. *Ukrainskyi stomatolohichniy almanakh*. № 4. P. 86–89. [in Ukrainian]
15. Blahun, S., Stuchynska, N., Lytvynenko, N., Khmil, I., Serhiienko, T., Hladyshev, V. The Communicative Competence of Future Healthcare Specialists in the Context of Pharmaceutical Market Transformation. *Arch. Pharm. Pract.* 2022; 13 (1): 74–81. <https://doi.org/10.51847/geyd1jzGppScopusQ4>.

ЗМІСТ

Башкірова Л. М., Борисюк І. Ю., Рябоконь С. С. Мобільні додатки в медичній освіті України: потенціал самоосвіти, практичного тренування та доступу до актуальної медичної інформації.....	3
Волосовець О. П., Кривопустов С. П. Освітні та наукові горизонти педіатрії (до 80-річчя кафедри педіатрії № 2 Національного медичного університету імені О.О. Богомольця).....	9
Волосовець О. П., Жванко Л. М., Волосовець А. О. Формування основ державної допомоги дітям, медичної освіти та науки у часи української держави у 1918 році (історичний огляд у контексті сучасних викликів).....	22
Зайцева Г. М., Стучинська Н. В., Лисенко Т. А. Досвід впровадження вибіркової дисципліни «Неорганічні сполуки у фармації» студентам-фармацевтам Національного медичного університету імені О.О. Богомольця.....	35
Зайченко Г. В., Гнатюк В. В., Дорошенко А. І., Козак Д. О., Грига С. В. Навчальна аптека в освітньому процесі: запорука обізнаності майбутніх лікарів-стоматологів з фармакології.....	41
Коник У. В., Лук'яненко І. А. Сучасні тенденції навчання фізіології майбутніх фахівців в галузі охорони здоров'я.....	48
Konovalov S. E., Voskoboinikova N. L. Application of innovative medicinal forms in modern pharmacotherapy of inflammatory diseases throat and upper respiratory tracts.....	53
Костюк І. А., Косяченко К. Л. Формування концепції викладання вибіркової дисципліни «Оцінка медичних технологій» під час підготовки здобувачів вищої освіти за спеціальністю 226 «Фармація, промислова фармація».....	60
Листопад Д. С., Лимар Л. В. Основні підходи до визначення позитивного комунікативного модусу стоматологів: огляд літератури.....	65
Микула М. М. Вивчення майбутніми лікарями гомеостазу і його регуляції як основи пропедевтики клінічних дисциплін.....	72
Некрасевич Т. В., Сипало А. О., Лаврінченко А. С., Краснікова Л. В., Колісник М. І. Міждисциплінарна інтеграція як аспект формування лінгвістичної компетентності здобувачів вищої медичної освіти.....	77
Парфьонова О. І. Досвід організації об'єктивного структурованого практичного (клінічного) іспиту для студентів-медиків факультету підготовки іноземних громадян.....	83
Подаленко А. П., Зеленська Л. Д., Нессонова Т. Д., Білера Н. В. Аналіз обізнаності лікарів із технологією розвитку критичного мислення на заняттях післядипломної освіти.....	89

Пушкарьова Я. М., Стучинська Н. В., Зайцева Г. М.

Зміст і структура вибіркової дисципліни «Основи хімічної метрології»
для підготовки магістрів за спеціальністю 226 «Фармація, промислова фармація».....97

Терентюк В. Г., Кучеренко І. І., Матукова-Ярига Д. Г.

Роль та значення розвитку цифрових компетентностей працівників охорони здоров'я,
здобувачів медичної та фармацевтичної освіти та науково-педагогічних працівників закладів
вищої медичної освіти в умовах цифровізації та цифрової трансформації охорони здоров'я.....105

Терещенко Ж. А., Коновалов С. Е.

Системне та внутрішньотимпанальне використання стероїдів
в лікуванні гострої сенсоневральної приглухуватості.....111